

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

DĖL UAB „ELEKTRUM LIETUVA“ BUITINIO VARTOTOJO ELEKTROS ENERGIJOS PIRKIMO-PARDAVIMO IR ELEKTROS ENERGIJOS PERSIUNTIMO PASLAUGOS TEIKIMO SUTARTIES SĄLYGŲ

2021 m. liepos 12 d. Nr. 10E-1787
Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktorės Neringos Ulbaitės (Komisijos pirmininkė), direktorės pavaduotojos Neringos Baronienės, Nuotolinės prekybos skyriaus vedėjos Aidos Gasiūnaitės-Stavginskienės ir Teisės skyriaus vyresniosios patarėjos, pavaduojančios skyriaus vedėja, Lauros Aleinikovos, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo (toliau – Vartotojų teisių apsaugos įstatymas) 12 straipsnio 1 dalies 6 punktu bei įgyvendindama nesąžiningų sąlygų taikymo kontrolę, išnagrino UAB „Elektrum Lietuva“ Buitinio vartotojo elektros energijos pirkimo–pardavimo ir elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo sutarties (toliau – Sutartis) sąlygas nesąžiningų sąlygų taikymo požiūriu.

Komisija n u s t a t o :

1. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2021 m. gegužės 10 d. gavo Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2021 m. gegužės 7 d. raštą Nr. R2-(VTGI)-3298 dėl UAB „Elektrum Lietuva“ Sutarties įvertinimo nesąžiningų sąlygų taikymo požiūriu, kartu su kuriuo buvo pateiktos UAB „Elektrum Lietuva“ Sutarties Individualiųjų sąlygų ir Bendrųjų sąlygų kopijos.
2. Komisija pagal kompetenciją pasisako dėl UAB „Elektrum Lietuva“ Sutarties nesąžiningų sąlygų taikymo.

Komisija k o n s t a t u o j a :

1. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 6.228¹ straipsnyje nurodyta, jog vartojimo sutartimi verslininkas įsipareigoja perduoti vartotojui (fiziniam asmeniui, veikiančiam su savo verslu, prekyba, amatu ar profesija nesusijusiais tikslais) prekes nuosavybės teise arba suteikti paslaugas vartotojui, o vartotojas įsipareigoja priimti prekes ar paslaugas ir sumokėti jų kainą. Pagal Civilinio kodekso 6.383 straipsnio 4 dalį kai energijos pirkimo–pardavimo sutartis yra vartojimo sutartis, t. y. kai vartotojas yra fizinis asmuo, kuris energiją perka asmeniniams, savo šeimos ar namų ūkio poreikiams, energijos pirkimo–pardavimo sutarčiai *mutatis mutandis* taikomas šio kodekso 6.228⁴ straipsnis ir kiti šio kodekso straipsniai, nustatantys vartojimo pirkimo–pardavimo sutarčių ypatumus. Atsižvelgiant į tai, UAB „Elektrum Lietuva“ vartotojams teikiama pasirašyti Sutartis laikytina vartojimo sutartimi, kuriai, be bendrųjų energijos pirkimo–pardavimo sutartis reglamentuojančių Civilinio kodekso nuostatų taikomos ir specialiosios Civilinio kodekso nuostatos, reglamentuojančios vartojimo sutartis, o taip pat specialių elektros energetikos sričiai taikomų teisės aktų nuostatos.
2. Pagal Civilinio kodekso 6.185 straipsnio 1 dalį standartinėmis laikomos sąlygos, kurias bendram nevienkartiniam naudojimui iš anksto parengia viena šalis nederindama jų su kita šalimi ir kurios be derybų su kita šalimi taikomos sudaromose sutartyse.
3. Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnyje numatyta, kad nesąžiningomis laikomos vartojimo

sutarčių sąlygos, kurios šalių nebuvo individualiai aptartos ir kuriomis dėl sąžiningumo reikalavimo pažeidimo iš esmės pažeidžiama šalių teisių ir pareigų pusiausvyra vartotojo nenaudai, taip pat minėtame teisės akte pateikiamas pavyzdinis sąrašas standartinių sutarties sąlygų, kurios yra preziumuojamos kaip nesąžiningos vartotojams.

4. Sutarties Bendrųjų sąlygų 3.5 punkte nurodyta, kad „*Tuo atveju, jei atitinkamo Tarifo plano galiojimo laikotarpiu pakinta Susijusių paslaugų įkainiai ir/ar yra pakeičiami, įvedami nauji mokesčiai, rinkliavos ar kiti mokesčiai, tiesiogiai taikomi elektros energijai ar su ja susiję (pvz., apyvartos, infrastuktūros, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų ir pan.), tokie mokesčiai, rinkliavos ar mokesčiai yra pridedami prie Sutarties I dalyje nurodytos elektros energijos kainos ir juos Vartotojas sumoka papildomai*“.

Sutarties Bendrųjų sąlygų 8.6 punkte nurodyta, kad „*Jeigu pasikeičia Operatoriaus taikoma persiuntimo paslaugos kaina, ar kitų Susijusių Paslaugų, kurias teikia Operatorius, naujoji persiuntimo paslaugos kaina įsigalioja ir tampa privaloma Sutarties šalims nuo teisės aktuose nurodytos datos. Apie persiuntimo paslaugos kainos pakeitimą Operatorius skelbia savo interneto svetainėje, o Tiekėjas savo ruožtu apie tai informuoja Vartotoją patalpindamas atitinkamą informaciją Savitarnos svetainėje ir/ar kitomis Sutartyje nurodytomis informavimo Priemonėmis. Toks pakeitimas nėra laikomas pakeitimu, suteikiančiu Vartotojui teisę atsisakyti Sutarties 10.3.2 punkte nustatyta tvarka*“.

Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.4.1 punkte įtvirtinta, kad „*Tiekėjas turi teisę vienašališkai pakeisti Tarifo planą ir/arba elektros energijos kainą, kitas Sutarties I dalies sąlygas, pakeistomis sąlygomis pratęsti Tarifo plano ir/arba elektros energijos kainos galiojimą ar pasiūlyti naują Tarifo planą ir/arba elektros energijos kainą, išsiųsdamas apie tai pranešimą Vartotojui ne vėliau kaip prieš 45 (keturiasdešimt penkis) kalendorines dienas iki numatomos Tarifų plano ir/arba elektros energijos kainos pakeitimų įsigaliojimo dienos, paprašydamas Vartotoją raštu informuoti ne vėliau kaip per 14 (keturiolika) kalendorinių dienų nuo tokio pranešimo gavimo, jei su pateiktomis sąlygomis Vartotojas nesutinka. Jei Vartotojas šios pareigos neįvykdo, pakeistos sąlygos įsigalioja bei tampa sudėtine Sutarties dalimi ir turi būti taikomos nuo pranešime apie sąlygų pakeitimą nurodytos įsigaliojimo dienos, arba nuo tokiu būdu pratęsto Tarifo plano ir/arba elektros energijos kainos laikotarpio pradžios. Ankstesnių (pakeistų, panaikintų) Sutarties sąlygų galiojimas pasibaigia*“.

Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.4.2 punkte įtvirtinta, kad „*Jei Vartotojas nesutinka su Sutarties II dalies 10.4.1 punkte nurodytais pakeitimais ir apie tai informuoja Tiekėją Sutarties II dalies 10.4.1 punkte nurodyta tvarka, laikoma, kad Vartotojas atsisako Sutarties ir ji nustoja galioti po 30 (trisdešimties) dienų, nuo tokio Vartotojo pranešimo gavimo dienos*“.

Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.6 punkte nurodyta, jog „*Tiekėjas turi teisę vienašališkai keisti Sutarties II dalies sąlygas ir (ar) nustatyti naujas, jei tai reikalinga dėl pasikeitusių teisės aktų ar teisės taikymo praktikos, dėl papildomų ar geresnių galimybių vartotojams sukūrimo. Tiekėjas apie tokį sąlygų pakeitimą praneša likus ne mažiau kaip 30 (trisdešimčiai) dienų iki jų įsigaliojimo dienos. Visos naujos sąlygos paskelbiamos Tiekėjo interneto svetainėje, kas yra laikoma viešu naujų sąlygų paskelbimu*“.

Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.7 punkte įtvirtinta, kad „*Jei Sutarties 10.6 punkte nurodytu atveju Vartotojas nesutinka su Sutarties pakeitimu ar naujomis Sutarties sąlygomis, jis turi teisę atsisakyti Sutarties per 30 (trisdešimt) dienų nuo Sutarties pakeitimų arba naujų Sutarties sąlygų įsigaliojimo. Priešingu atveju, laikoma, kad tokiu būdu Vartotojas sutiko su pakeistomis arba nustatytomis naujomis Sutarties sąlygomis, kurios nuo jų įsigaliojimo datos tampa neatskiriama sutarties dalimi, o ankstesnių (pakeistų, panaikintų) Sutarties sąlygų galiojimas pasibaigia*“.

Aukščiau minimų Sutarties Bendrųjų sąlygų punktų nuostatos įtvirtina Sutarties keitimo, įskaitant elektros energijos įsigijimo kainą, tiekėjo arba operatoriaus iniciatyva tvarką.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos elektros energijos įstatymo (toliau – Elektros energijos įstatymas) 51 straipsnio 3 dalis įtvirtina nuostatą, pagal kurią kiekvienas vartotojas turi būti raštu ir elektroninių ryšių priemonėmis informuojamas apie elektros energetikos įmonės ketinimą pakeisti sutarties sąlygas. Teikiant informaciją apie šį ketinimą, vartotojui turi būti pranešama apie jo teisę

nepritari sutarties sąlygų pakeitimui ar teisę nutraukti sutartį. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2020 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 1-162 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 53.3 papunktyje nustatyta, kad vartotojai apie tiekėjo ketinimą pakeisti sutarties sąlygas turi būti informuojami raštu ar elektroninių ryšių priemonėmis. Teikiant informaciją apie šį ketinimą, turi būti pranešama apie vartotojų teisę nepritarti sutarties sąlygų pakeitimui ir (ar) nutraukti sutartį. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1-162 „Dėl Buitinių vartotojų su tiekėjais sudaromų elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Buitinių vartotojų su tiekėjais sudaromų elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių standartinių sąlygų aprašo (toliau – Aprašas) 20.10 papunktyje įtvirtinta analogiška nuostata, papildomai nurodant, kad tiekėjas privalo raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis informuoti vartotoją apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas; tokiu atveju vartotojas kartu informuojamas ir apie teisę per 30 kalendorinių dienų nuo informacijos apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas gavimo dienos nepritarti sutarties sąlygų pakeitimui ir (ar) nutraukti sutartį. Taigi, vartotojas, kuriam pranešta apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas turi būti suteikiama teisė per 30 kalendorinių dienų nuo informacijos apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas gavimo dienos nepritarti sutarties sąlygų pakeitimui ir (ar) nutraukti sutartį. Vertinant aukščiau nurodytas Sutarties Bendrųjų sąlygų nuostatas, matyti, kad vartotojui apribojama teisė pasinaudoti aukščiau nurodytomis teisės aktuose suteiktomis teisėmis: Sutarties Bendrųjų sąlygų 3.5 punkte įtvirtinant prievolę vartotojui apmokėti šią padidėjusią elektros energijos tiekimo kainą, Sutarties Bendrųjų sąlygų 8.6 punkte įtvirtinant, jog pasikeitus operatoriaus taikomai persiuntimo ar kitų susijusių paslaugų kainai, naujoji persiuntimo paslaugos kaina įsigalioja ir tampa privaloma Sutarties šalims nuo teisės aktuose nurodytos datos, o tiekėjas apie kainų pasikeitimus informuoja vartotoją patalpindamas atitinkamą informaciją savitarnos svetainėje ir/ar kitomis Sutartyje nurodytomis informavimo priemonėmis, toks pakeitimas nėra laikomas pakeitimu, suteikiančiu vartotojui teisę atsisakyti Sutarties be netesybų, Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.4.1 punkte įtvirtinant trumpesnę nesutikimo su pakeistomis sutarties sąlygomis terminą nei teisės aktuose nustatyta bei Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.6 punkte įtvirtinat, jog atnaujintos sutarties sąlygos bus skelbiamos tiekėjo interneto tinklalapyje, kas laikoma viešu naujų sąlygų paskelbimu. Taigi, bendrovė nevykdo Taisyklėse ir Apraše numatytų pareigų, t. y. tinkamai informuoti vartotoją apie keičiamus Sutarties įkainius, be kita ko nesuteikia – teisės nesutikti su pakeitimais ir nutraukti Sutartį, nemokant netesybų.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.4.9 punkte įtvirtintas tiekėjo įsipareigojimas informuoti vartotoją apie ketinimą pakeisti Sutarties sąlygas bei vartotojui suteikiama teisė per 30 kalendorinių dienų nuo informacijos apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas gavimo dienos nepritarti sutarties sąlygų pakeitimui ir (ar) nutraukti sutartį, tačiau akcentuotina, jog iš aukščiau minimų punktų formuluočių nėra aišku, ar Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.4.9 punkte nustatyta tvarka bus taikoma ir šiuose Sutarties Bendrųjų sąlygų punktuose aptariamais atvejais.

Pasisakant dėl Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.4.1 punkte įtvirtinto 14 kalendorinių dienų termino, per kurį vartotojas turi informuoti bendrovę, jei nesutinka su pateiktomis bendrovės sąlygomis, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Aprašo 20.10 papunktyje įtvirtintas 30 kalendorinių dienų terminas nepritarti sutarties sąlygų pakeitimui ir (ar) nutraukti sutartį. Tokiu būdu Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.4.1 punkto sąlyga dalyje nustatančioje trumpesnę pranešimo terminą neatitinka minėto teisinio reglamentavimo.

Pažymėtina, kad sistemiškai įvertinus Sutartį matyti, jog Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.4.1 ir 10.4.2 punktuose įtvirtinta Sutarties Individualiųjų sąlygų keitimo tvarka, o Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.6 ir 10.7 punktuose įtvirtinta Sutarties Bendrųjų sąlygų keitimo tvarka., t. y. numatomi skirtingi terminai vartotojo sutikimui / nesutikimui su pakeistomis Sutarties sąlygomis pareikšti.

Be to, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.7 punkte nurodyta, jog vartotojas turi teisę atsisakyti Sutarties per 30 dienų nuo Sutarties pakeitimų arba naujų Sutarties sąlygų įsigaliojimo, tačiau pažymėtina, kad pagal Aprašo 20.10 papunktį vartotojas turi teisę per 30 kalendorinių dienų nuo informacijos apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas gavimo dienos nepritarti

sutarties sąlygų pakeitimui ir (ar) nutraukti sutartį. Taigi, kaip matyti, vartotojas turėtų būti iš anksto informuojamas apie bendrovės ketinimą pakeisti Sutarties sąlygas ir, nesutikdamas su būsimais pakeitimais, turėtų turėti teisę nutraukti Sutartį iki pakeitimų įsigaliojimo dienos, tačiau remiantis minimo Sutarties Bendrųjų sąlygų punkto formuluote, vartotojas turėtų teisę nutraukti Sutartį jau galiojant naujoms jos sąlygoms, t. y. vartotojui 30 dienų būtų taikomos pakeistos Sutarties sąlygos, dėl kurių jis neišreiškė aiškaus sutikimo / nesutikimo.

Dėl Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.4.2 punkto sąlygos, kurioje nurodyta, jog vartotojui nesutinkant su Sutarties pakeitimais ir apie tai informavus bendrovę per Sutarties 10.4.1 punkte numatytą terminą, t. y. per 14 kalendorinių dienų, Sutartis nustoja galioti po 30 dienų nuo tokio vartotojo pranešimo. Tokiu būdu, nėra aišku, kodėl vartotojui nusprendus nutraukti Sutartį ir informavus apie tai bendrovę per nurodytą 14 kalendorinių dienų terminą, Sutartis galiojotų dar 30 dienų, t. y. ilgiau nei numatyta Taisyklių 53.3 ir Aprašo 20.10 papunkčiuose.

Akcentuotina, kad prieš sutarties sudarymą, vartotojui pateikiama informacija, Sutarties sąlygos bei prekių kaina, turi esminę svarbą vartotojui apsisprendžiant sudaryti sutartį su paslaugų teikėju ar ne, kadangi vartotojas sudarydamas sutartį su paslaugų teikėju tikisi, jog ji bus vykdoma pagal jos sudarymo metu galiojusias sąlygas.

Vienas vartojimo sutarties sąlygų atitikties sąžiningumo kriterijams aspektų yra vertinimas, ar jos yra skaidrios, t. y. ar sutarties sąlygos yra aiškios ir suprantamos vartotojui, ir, ar paslaugų teikėjas pateikė vartotojui visą sutarčiai sudaryti reikšmingą informaciją. UAB „Elektrum Lietuva“, kaip verslininkui, keliami didesni reikalavimai, taikomi griežtesni sutartinės atsakomybės kriterijai nei vartotojui. UAB „Elektrum Lietuva“ tenka pareiga užtikrinti su vartotojais sudaromų sutarčių sąlygų teisinį apibrėžtumą, jų suderinamumą su galiojančių teisės aktų nuostatomis bei aiškumą vartotojui.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, darytina išvada, kad išdėstytos Sutarties 3.5, 8.6, 10.4.1, 10.4.2, 10.6 ir 10.7 punktų nuostatos, iš esmės pažeidžia vartotojo teises ir teisėtus interesus.

5. Sutarties Bendrųjų sąlygų 4.1 punkte įtvirtinta, jog „*Sutarties pagrindu Vartotojas gali užsakyti su elektros energijos tiekimu ir/ar gaminančio vartotojo statusu susijusių prekę ir/ar paslaugą (toliau - Produktas), kurių pardavimo ar taikymo sąlygos tiek, kiek jų nereglamentuoja šios Sutarties II dalies nuostatos, gali būti išdėstomos Šalių sudaromame priede prie Sutarties, Sutarties I dalyje, arba pateikiamos Tiekėjo tinklapyje ir tokios nuostatos laikytinos specialiosiomis sąlygomis Sutarties II dalies nuostatų atžvilgiu. Mokesčiai už atitinkamą Produktą yra įtraukiami į Tiekėjo pateikiamą sąskaitą*“.

Sutarties Bendrųjų sąlygų 4.1 punkte įtvirtinama su elektros energijos tiekimu ir / ar gaminančio kliento statusu susijusių papildomų prekių ir / ar paslaugų užsakymo tvarka, numatant, jog tokiu atveju papildomų prekių ir / ar paslaugų sąlygos gali būti išdėstomos šalių sudaromame priede prie Sutarties, pateikiamos UAB „Elektrum Lietuva“ interneto svetainėje ir tokios nuostatos bus laikomos specialiosiomis sąlygomis Sutarties nuostatų atžvilgiu, o mokesčiai už atitinkamą papildomą prekę ar paslaugą bus įtraukti į tiekėjo pateikiamą sąskaitą už elektros energiją. Pažymėtina, jog vadovaujantis Civilinio kodekso 6.228⁶ straipsnio 1 dalimi, prieš sudarydamas vartojimo sutartį, kuri nėra nuotolinė ar ne prekybos patalpose sudaroma sutartis, verslininkas privalo aiškiai ir suprantamai suteikti vartotojui būtiną, teisingą, išsamią ir neklaidinančią informaciją. Pagal Civilinio kodekso 6.228⁸ straipsnio 5 dalį, jei vartotojas sutinka sudaryti nuotolinę sutartį, verslininkas privalo patvirtinti pasiūlymą vartotojui patvariojoje laikmenoje; nuotolinė sutartis laikoma sudaryta, kai vartotojas pasirašo pasiūlymą arba išsiunčia verslininkui savo rašytinį sutikimą, o pagal to paties straipsnio 6 dalį, per protingą terminą nuo nuotolinės sutarties sudarymo ir ne vėliau kaip pristatydamas prekes arba prieš pradėdamas teikti paslaugas verslininkas privalo pateikti vartotojui sudarytos sutarties patvirtinimą patvariojoje laikmenoje; sutarties patvirtinime pateikiama visa Civilinio kodekso 6.228⁷ straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija, išskyrus informaciją, kurią verslininkas pateikė vartotojui patvariojoje laikmenoje prieš sudarydamas nuotolinę sutartį

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT) yra pateikęs patvariosios laikmenos sąvokos aiškinimą, nurodydamas, kad jeigu laikmena leidžia vartotojui išsaugoti jam asmeniškai skirtą informaciją, užtikrinti, kad jos turinys nebus pakeistas, ji bus prieinama reikiamą laiką ir

suteikia galimybių atgaminti nepakitusia informaciją, ji yra „patvarioji laikmena“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą. ESTT konstatavo, jog patvarioji „<...> laikmena, analogiškai popierinei laikmenai, turi užtikrinti vartotojui, kad jis turės šioje nuostatoje nurodytą informaciją, kad prireikus galėtų įgyvendinti savo teises. Šiuo klausimu svarbi yra vartotojui suteikta galimybė išsaugoti jam asmeniškai skirtą informaciją, garantija, kad jos turinys nebus pakeistas ir ji bus prieinama reikiamą laiką bei galimybė atgaminti nepakitusia informaciją“ ir kad „kai su pardavėjo interneto svetainėje esančia informacija galima susipažinti tik paspaudus vartotojui pateiktą nuorodą, ši informacija nėra nei „pateikiama“ vartotojui, nei jo „gaunama“, todėl tokios interneto svetainės negalima pripažinti „patvariąja laikmena“.

Pastebėtina, jog nagrinėjamu atveju, Sutarties Bendrųjų sąlygų 4.1 punkte numatyta su elektros energijos tiekimu ir / ar gaminančio kliento statusu susijusių papildomų prekių ir / ar paslaugų užsakymo tvarka ta apimtimi, kuria UAB „Elektrum Lietuva“ suteikiama teisė į pagal Sutartį teikiamus mokėjimo dokumentus įtraukti mokesčius už papildomas prekes ir / ar paslaugas, kurios buvo paskelbtos bendrovės interneto tinklalapyje, tačiau nepateikiant vartotojui susitarimo dėl papildomų prekių ir / ar paslaugų užsakymo patvarioje laikmenoje, neatitinka aukščiau minėto teisinio reglamentavimo ir pažeidžia vartotojo teises ir teisėtus interesus.

6. Sutarties Bendrųjų sąlygų 4.3 punkte nurodyta, jog *„Vartotojas turi teisę atsisakyti atitinkamo Produkto raštu pranešdamas Tiekėjui apie jo atsisakymą ne vėliau kaip prieš 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų. Suėjus 30 (trisdešimties) dienų įspėjimo terminui, Produkto tiekimas ir mokesčio už jį skaičiavimas Vartotojui nutraukiamas nuo sekančio mėnesio pirmosios dienos“.*

Sutarties Bendrųjų sąlygų 4.4.3 punkte nurodyta, kad *„Vartotojas turi teisę atsiakyti elektros energijos tiekimu vienam ar keliems Objektams raštu pranešdamas Tiekėjui apie jo atsisakymą ne vėliau kaip prieš 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų. Suėjus 30 (trisdešimties) dienų įspėjimo terminui, elektros energijos tiekimas atitinkamam Objektui ir mokesčio už jį skaičiavimas Vartotojui nutraukiamas nuo sekančio mėnesio pirmosios dienos“.*

Aukščiau minimos Sutarties Bendrųjų sąlygų punktų sąlygos įtvirtina vartotojo teisę nutraukti Sutartį. Tačiau, atkreiptinas dėmesys į tai, kad įvertinus minimų sąlygų formuluotes matyti, jog vartotojui nusprendus nutraukti Sutartį, Sutartis su vartotoju bus nutraukiama tik daugiau kaip po mėnesio, t. y. vartotojui pranešus per 30 kalendorinių dienų apie Sutarties nutraukimą su vartotoju sudaryta Sutartis galios iki sekančio mėnesio pirmosios dienos. Vadinasi, vartotojas, nusprendęs nutraukti Sutartį, bus priverstas mokėti bendrovei už paslaugas, nors, pavyzdžiui, po Sutarties sudarymo, pasikeitus vartotojo interesams bei neišlikus intereso tęsti Sutartį ir gauti paslaugas, jis bendrovės teikiamomis paslaugomis nesinaudos. Pažymėtina, kad Sutartis yra parengta bendrovės iš anksto, vienašališkai, nederinant jų sąlygų su vartotoju. Taigi, nustatant sutarties nutraukimo taisykles, šiuo atveju ilgesnį Sutarties galiojimo terminą, vartotojas neturėjo galimybės derėtis su bendrove. Tokiu būdu, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Sutarties Bendrųjų sąlygų 4.3 ir 4.4.3 punktuose įtvirtintos sąlygos iš esmės pažeidžia sutarties šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą bei vartotojo teises ir interesus.

7. Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.1.7 punkte nurodyta, kad *„jeigu Vartotojas nesutinka arba tik iš dalies sutinka su Tiekėjo pateikta sąskaita, nedelsiant, bet ne vėliau nei per 5 (penkias) darbo dienas, pateikti pretenziją Tiekėjui po to, kai ją gauna, nurodant nesutikimo priežastis“.*

Sutarties Bendrųjų sąlygų 7.2 punkte įtvirtinta, jog *„Jei pretenzija dėl Tiekėjo išrašytos sąskaitos nepateikiama jam per šios Sutarties II dalyje 5.1.7. punkte nustatytą terminą, laikoma, kad Vartotojas neturi pretenzijų dėl Tiekėjo išrašytos sąskaitos. <...>“.*

Aukščiau minėtais Sutarties Bendrųjų sąlygų punktais iš esmės yra apribojama vartotojo teisė reikšti pretenzijas UAB „Elektrum Lietuva“, laikant, kad vartotojui per 5 darbo dienas nepateikus pretenzijos dėl bendrovės pateiktos sąskaitos, vartotojas pretenzijų UAB „Elektrum Lietuva“ neturi, tokiu būdu apribojant vartotojui teisę reikšti pretenzijas net ir tuo atveju, jei būtų pateikta netiksliai sąskaita. Kita vertus, būtina pažymėti, kad elektros energijos sektorių reglamentuojantys teisės aktai įpareigoja elektros energijos tiekėją ne tik jam pateikti mokėjimo dokumentus, bet ir sudaromose sutartyse aptarti nuostolių kompensavimą vartotojui tais atvejais, kai jam pateikiami netikslūs ir vėluojantys mokėjimo dokumentai (Elektros energetikos įstatymo 51 straipsnio 2 dalies 7 punktas,

Taisyklių 26 punktą, Aprašo 7 punktą). Tad, kokių teisinių pagrindų UAB „Elektrum Lietuva“ apriboja vartotojo teises teikti pretenzijas dėl sąskaitos, neaišku. Pabrėžtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 34 ir 34¹ straipsnių nuostatomis, vartotojas, manantis, kad jo teisės galimai buvo pažeistos, turi teisę raštu kreiptis į paslaugų teikėją bei reikšti pretenzijas. Taip pat, minimame įstatyme įtvirtinta, kad tarp vartotojo ir paslaugų teikėjo kilęs ginčas sprendžiamas Vartotojų teisių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka. Pagal Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 21 straipsnio 1 dalį, vartotojas, manantis, kad verslininkas pažeidė jo teises ar teisėtus interesus, susijusius su vartojimo sutartimi, pirmiausia privalo raštu kreiptis į paslaugos teikėją ir nurodyti savo reikalavimus, išskyrus atvejus, kai vartotojas tiesiogiai kreipiasi į teismą. Vartotojas privalo kreiptis į paslaugų teikėją ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo tos dienos, kurią vartotojas sužinojo ar turėjo sužinoti apie savo teisių ar teisėtų interesų pažeidimą. Taigi, vartotojas dėl pateikto mokėjimo dokumento ir jame nurodytos informacijos teisingumo į teikėją gali kreiptis per 3 mėnesius nuo tos dienos, kurią sužinojo ar turėjo sužinoti apie savo teisių ar teisėtų interesų pažeidimą. Ši jo teisė sutartimi negali būti apribota. Nagrinėjamu atveju, Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.1.7 ir 7.2 punktuose įtvirtinant sąlygas, remiantis kuriomis bus laikoma, kad vartotojas neturi pretenzijų paslaugų teikėjui dėl pateiktos sąskaitos, jeigu neinformuoja teikėjo apie tai per 5 darbo dienas, yra apribojamos vartotojo teisės, susijusios su UAB „Elektrum Lietuva“, kai ši visiškai ar iš dalies neįvykdo ar netinkamai įvykdo bet kokius sutartyje numatytus įsipareigojimus.

8. Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.1.8 punkte įtvirtinta vartotojo teisė „atlikti mokėjimą pagal 1 (vieno) mėnesio vidutinį suvartojimą, tuo atveju, jei Vartotojas negauna sąskaitos Sutartyje nustatyta tvarka“.

Vadovaujantis Aprašo 32 punktu, jeigu sutartyje nenustatyta kitaip, vartotojas atsiskaito už per ataskaitinį laikotarpį patiektą elektros energijos kiekį, nustatytą pagal elektros energijos apskaitos prietaisų rodmenis, kurie yra užfiksuoti ir deklaruoti teikėjui ne vėliau kaip paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Aprašo nustatytais atvejais ir tvarka faktiškai vartotojui patiektas elektros energijos kiekis nustatomas įvertinus vidutinį vartotojo elektros energijos suvartojimą. Pagal Aprašo 33 punktą, vartotojui nevykdant pareigos sutartyje nustatytų ataskaitinių laikotarpių dažnumu deklaruoti teikėjui elektros energijos apskaitos prietaisų rodmenis ar nuotolinio duomenų nuskaitymo įrenginių gedimo atveju, elektros energijos apskaitos prietaisų rodmenų nebuvimo laikotarpiu nepriklausomas tiekėjas išrašo mokėjimo dokumentą su vidutiniu vartotojo suvartojamu elektros energijos kiekiu. Elektros apskaitos prietaisų rodmenys gali būti apskaičiuojami pagal vidutinį vartotojo objekto elektros energijos suvartojimą, kai vartotojas, kuriam elektros energijos tiekimą užtikrina visuomeninis tiekėjas, nevykdo rodmenų deklaravimo pareigos. Panaši nuostata yra numatyta ir Taisyklių 105.6 papunktyje, numatančiame, jog elektros energijos suvartojimą elektros apskaitos prietaisų rodmenys yra apskaičiuojami pagal vidutinį vartotojo objekto elektros energijos suvartojimą, kai vartotojus nevykdo pareigos deklaruoti operatoriui ir (ar) nepriklausomam tiekėjui (garantinio tiekimo atveju – garantiniam elektros energijos tiekėjui) elektros apskaitos prietaisų rodmenis arba nuotolinio duomenų nuskaitymo įrenginių gedimo atveju, kai operatorius negali nuotoliniu būdu nuskaityti elektros apskaitos prietaisų rodmenų; operatorius gali apskaičiuoti elektros apskaitos prietaisų rodmenis pagal vidutinį vartotojo objekto elektros energijos suvartojimą, kai vartotojas, kuriam elektros energijos tiekimą užtikrina visuomeninis tiekėjas, nevykdo elektros apskaitos prietaisų rodmenų deklaravimo pareigos.

Taigi, pagal aptartą reglamentavimą, pareiga vartotojui apmokėti už tiekėjo suteiktas elektros energijos persiuntimo paslaugas pagal vidutinį vartotojo suvartojimą atsiranda Apraše ir Taisyklėse numatytais atvejais, t. y., vartotojui nevykdant pareigos sutartyje nustatytų ataskaitinių laikotarpių dažnumu deklaruoti teikėjui elektros energijos apskaitos prietaisų rodmenis arba nuotolinio duomenų nuskaitymo įrenginių gedimo atveju. Tačiau vadovaujantis Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.1.8 punktu, darytina išvada, jog vartotojas yra įpareigojamas sumokėti už suteiktas paslaugas pagal 1 mėnesio vidutinį suvartojimą ir tais atvejais, jei vartotojas negavo sąskaitos. Pastebėtina, kad situacijos, kuomet vartotojas negaus laiku sąskaitos gali susiklostyti ir dėl paslaugų teikėjo kaltės, tačiau iš Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.1.8 punkto formuluotės nėra aišku, ar minimu atveju, vartotojas bus įpareigojamas sumokėti pagal vidutinį suvartojimą, nors faktiškai neigiamos pasekmės jam kils dėl

UAB „Elektrum Lietuva“ netinkamo sutartinių įsipareigojimų vykdymo – ne laiku pateiktų mokėjimo dokumentų.

Atkreiptinas dėmesys, kad tiek Aprašas (38 punktas), tiek Taisyklės (112 punktas) suteikia teisę vartotojui už patiektą elektros energiją, suteiktas elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaityti ir nesant atskiro mokėjimo dokumento. Tokiu atveju buitinis vartotojas įmokas priimančiai įstaigai privalo nurodyti jam suteiktą vartotojo kodą ir tikslius elektros apskaitos prietaisų rodmenis ar mokėtiną sumą arba tik vartotojo kodą (jeigu įmokas priimanti įstaiga turi galimybę mokėtiną sumą apskaičiuoti pati). Taigi, vartotojas vadovaujantis minėtomis Aprašo ir Taisyklių nuostatomis turi teisę atsiskaityti už elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas ir nesant mokėjimo dokumento, tačiau pažymėtina, kad tai yra vartotojo teisė, o ne pareiga. Teisės aktai neįpareigoja vartotojo atsiskaityti kitu būdu nei pagal gautą mokėjimo dokumentą, jei vartotojas negauna sąskaitos laiku, be to, teisės aktai neįpareigoja vartotojo apskaičiuoti jo vidutinio elektros suvartojimo ir atsiskaityti pagal vidutinį mėnesio elektros suvartojimą. Pažymėtina, kad pagal Aprašo 3 punkto nuostatą sutarties šalims draudžiama nustatyti tokias sutarties sąlygas, kurios pablogintų vartotojo padėtį, palyginti su ta, kurią nustato Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai. Vadovaujantis kasacinio teismo praktika, jeigu sutartyje nustatomomis sąlygomis iš esmės nukrypstama nuo įstatymo nustatytų sutarčių sąlygų, atsiranda pagrindas konstatuoti esminį šalių teisių ir pareigų pusiausvyros pažeidimą vartotojo nenaudai.

Atsižvelgiant į tai, Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.1.8 punkte įtvirtinta sąlyga, pagal kurią, vartotojui negavus mokėjimo dokumento ne dėl jo kaltės, vartotojas įpareigojamas atsiskaityti su tiekėju pagal vidutinį suvartojimą, atitinka Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 2 dalies 16 punkto sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijų, t. y., Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.1.8 punktu vartotojas įpareigojamas įvykdyti visus įsipareigojimus verslininkui net ir tuo atveju, kai šis neįvykdo savųjų arba nevisiškai juos įvykdo.

9. Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.3.4 punkte įtvirtinta, jog „<...> *Sąskaitos apmokėjimo diena yra diena, kurią visa sąskaitoje nurodyta suma gaunama į Tiekėjo banko sąskaitą <...>*“.

Aukščiau nurodyta Sutarties Bendrųjų sąlygų nuostata nustatoma, kad vartotojo sumokėta kaina bus laikoma sumokėta tą dieną, kurią lėšos įskaitomos į UAB „Elektrum Lietuva“ sąskaitą, iš esmės reiškia rizikos perkėlimą vartotojui už pačios UAB „Elektrum Lietuva“ pasirinkto banko veiksmus. Pažymėtina, kad mokėjimo sandoryje paprastai dalyvauja keturios šalys: pervedimo siuntėjas (atliekantis mokėjimą klientas), siuntėjo bankas, pervedimo gavėjas (mokėjimą gaunantis klientas) ir gavėjo bankas. Pagal Civilinio kodekso 6.933 straipsnio 1 dalį, bankas, priėmęs mokėjimo pavedimą, privalo pervesti jame nurodytą pinigų sumą į gavėjo banką, kad ją įskaitytų į pavedime nurodyto asmens sąskaitą per šio kodekso 6.931 straipsnio 1 dalyje nurodytą terminą. Taigi, iš to galima daryti išvadą, kad lėšų įskaitymas į UAB „Elektrum Lietuva“ sąskaitą priklauso ne tik nuo vartotojo veiksmų, bet ir nuo jo ir pačios UAB „Elektrum Lietuva“ pasirinkto banko. Tokiu būdu, nustatant, kad kaina bus laikoma sumokėta, tik tuomet, kai lėšos bus įskaitomos į UAB „Elektrum Lietuva“ sąskaitą, reiškia, kad vartotojui perkeliama atsakomybė atsakyti už UAB „Elektrum Lietuva“ pasirinkto banko veiksmus, jei pastarasis dėl kokių nors priežasčių tokio mokėjimo neįskaitytų. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.3.4 punkte įtvirtinta sąlyga, numatanti, kad vartotojas laikomas atsiskaičiusiu tą dieną, kai lėšos įskaitomos į paslaugų teikėjo sąskaitą, pažeidžiama sutarties šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą vartotojo nenaudai ir vartotojo, kaip ekonomiškai silpnesnės sutarties šalies, teisės ir teisėti interesai.

10. Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.3.11 punkte nurodyta, kad vartotojas įsipareigoja „*informuoti Tiekėją raštu ne vėliau kaip per 10 (dešimt) kalendorinių dienų apie visus savo adresu, el. pašto pasikeitimus arba apie kitas Sutarties vykdymui svarbias detales*“.

Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.3.11 punkte įtvirtinama vartotojo pareiga per 10 kalendorinių dienų informuoti tiekėją apie kontaktinių duomenų (adreso, elektroninio pašto) pasikeitimą ar kitas Sutarties vykdymui svarbias detales. Tačiau vadovaujantis Aprašo 24 punktu, pakeitusi rekvizitus sutarties šalis apie pasikeitimus privalo pranešti kitai sutarties šaliai ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo pasikeitimo dienos. Aukščiau aptariamas Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.3.11 punkto sąlyga nustato trumpesnę pranešimo apie pasikeitimus vartotojo kontaktinius duomenis, terminą, taip

pablogindama vartotojo padėtį, palyginti su ta, kurią nustato Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai. Taigi, aukščiau nurodyta Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.3.11 punkte įtvirtinta nuostata neatitinka teisinio reglamentavimo ir tokiu būdu pažeidžia vartotojo teises ir interesus.

11. Sutarties Bendrųjų sąlygų 9.5.1 punkte įtvirtinta vartotojo pareiga grąžinti UAB „Elektrum Lietuva“ atitinkamos nuolaidos gautą naudą, jeigu „<...> Tiekėjas turėjo nutraukti Sutartį anksčiau nei šis laikotarpis pasibaigė“.

Vertinant Sutarties Bendrųjų sąlygų 9.5.1 punktą, įtvirtinanti pareigą vartotojui sumokėti netesybas, t. y. grąžinti bendrovės suteiktos nuolaidos gautą naudą tiekėjui nutraukus Sutartį anksčiau, nei pasibaigė Sutarties galiojimo terminas, nesąžiningų sąlygų taikymo požiūriu, atkreiptinas dėmesys į tai, kad minimame Sutarties punkte nėra detalizuota, dėl kieno kaltės, dėl kokių priežasčių nutraukus Sutartį anksčiau termino, vartotojas bus įpareigotas sumokėti bendrovei netesybas, kurios, vadovaujantis Sutarties Bendrųjų sąlygų 9 punktu, yra lygios vartotojo suteiktų nuolaidų dydžiui. Pagal minėto punkto formuluotę nėra aišku, ar vartotojas netesybas turės sumokėti ir tuo atveju, kai Sutartis anksčiau termino bus nutraukta UAB „Elektrum Lietuva“ vienašališkai, nesant vartotojo kaltės, pavyzdžiui, kai bendrovė negalės užtikrinti tinkamo sutartinių įsipareigojimų vykdymo. Pažymėtina, jog tuo atveju, kai Sutartis nutraukiama nesant vartotojo kaltės, vartotojas dėl to neturėtų patirti jokių neigiamų pasekmių ir tokiu atveju jis neturi atlyginti UAB „Elektrum Lietuva“ netesybų, tačiau turi sumokėti už faktiškai patiektą elektros energiją.

Pasisakant dėl Sutarties Bendrųjų sąlygų 9.5.1 punkte įtvirtinto vartotojo įpareigojimo grąžinti vartotojui bendrovės nuolaidomis suteiktas naudas, atkreiptinas dėmesys į tai, kad nei šiame, nei kituose Sutarties punktuose nėra numatyta nuolaidų teikimo tvarka ir nuolaidų suteikimo momentas. Be kita ko, atkreiptinas dėmesys, jog vadovaujantis civilinių santykių subjektų teisinio apibrėžtumo ir teisėtų lūkesčių principais, verslininkas privalo užtikrinti sutarties sąlygų teisinį apibrėžtumą ir jų suderinamumą, sutartyje įtvirtintos nuostatos turi būti kiek įmanoma aiškiau atskleistos, konkretizuotos, kadangi jos nustato šalių teises, pareigas, atsakomybę ir pan.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, Sutarties Bendrųjų sąlygų 9.5.1 punktas iš esmės pažeidžia šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą bei vartotojo teises ir interesus.

12. Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.2.2 punkte nurodyta, jog Sutartis su vartotoju sudaroma „<...> telefonu, įrašius telefoninį pokalbį, kurio metu Vartotojas yra informuojamas apie visas esmines sąlygas“.

Minimame Sutarties Bendrųjų sąlygų punkte įtvirtinama nuotolinės sutarties sudarymo, naudojant ryšio priemonę – telefoną, tvarka, nurodant, jog sutartis gali būti sudaroma telefonu, įrašius telefoninį pokalbį, kurio metu vartotojas yra informuojamas apie esmines sąlygas.

Atsižvelgiant į tai, atkreiptinas dėmesys, kad Civilinio kodekso 6.228⁸ straipsnyje įtvirtinama nuotolinės sutarties sudarymo tvarka. Minėto straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad sudarydamas nuotolinę sutartį, verslininkas privalo suteikti vartotojui šio kodekso 6.228⁷ straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją aiškia ir suprantama kalba arba sudaryti sąlygas vartotojui tinkamai susipažinti su ta informacija, atsižvelgdamas į naudojamas ryšio priemones. Patvariojoje laikmenoje pateikiama informacija turi būti įskaitoma. Jeigu nuotolinė sutartis sudaroma ryšio priemonėmis, kurias naudojant nėra pakankamai vietos ar laiko informacijai pateikti, verslininkas prieš sutarties sudarymą privalo šiomis priemonėmis pateikti bent Civilinio kodekso 6.228⁷ straipsnio 1 dalies 1, 2, 4, 7 ir 13 punktuose nurodytą informaciją. Kitą Civilinio kodekso 6.228⁷ straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją verslininkas privalo pateikti vartotojui, kaip nustatyta Civilinio kodekso 6.228⁸ straipsnio 2 dalyje (Civilinio kodekso 6.228⁸ straipsnio 4 dalis). Verslininkas, kuris skambina vartotojui telefonu siekdamas sudaryti nuotolinę sutartį, pokalbio su vartotoju pradžioje privalo atskleisti savo tapatybę (vardą ir pavardę ar pavadinimą) ir, jeigu reikalinga, asmens, kurio vardu jis skambina, tapatybę (vardą ir pavardę ar pavadinimą) ir nurodyti komercinį šio pokalbio tikslą. Jeigu šiuo atveju vartotojas sutinka sudaryti nuotolinę sutartį, verslininkas privalo patvirtinti pasiūlymą vartotojui patvariojoje laikmenoje. Nuotolinė sutartis laikoma sudaryta, kai vartotojas pasirašo pasiūlymą arba išsiunčia verslininkui savo rašytinį sutikimą (Civilinio kodekso 6.228⁸ straipsnio 5 dalis). Taigi, vadovaujantis aptartu reglamentavimu, sudarant sutartį naudojant ryšio priemonę, vartotojui turi būti atskleistos ne tik esminės sutarties sąlygos, tačiau ir Civilinio kodekso 6.228⁷ straipsnio 1 dalyje

nurodyta informacija, o vartotojo sutikimas sudaryti nuotolinę sutartį turi būti išreikštas raštu. Tokiu būdu, darytina išvada, kad Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.2.2 punkte įtvirtinta nuotolinės sutarties sudarymo tvarka ta apimtimi, kuria įtvirtinama, jog sutartis bus laikoma sudaryta elektroninėmis ryšio priemonėmis, t. y., telefoninio pokalbio metu vartotoją informavus apie esmines sąlygas bei įrašius tokį pokalbį, neatitinka aukščiau aptarto teisinio reguliavimo bei tokiu būdu pažeidžia silpnesnės sutarties šalis – vartotojo teises ir interesus.

13. Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.5 punkte įtvirtinta, kad „*Vartotojas patvirtina, kad jis sutinka su Sutarties II dalies 10.4 punkte įtvirtinta Sutarties I dalies „Pagrindinių sąlygų“ pakeitimo tvarka, įskaitant elektros energijos Tarifo plano ir/arba elektros energijos kainos galiojimo pratęsimą ir ji nepažeidžia jo teisių*“.

Aukščiau minima nuostata įtvirtina automatinį vartotojo patvirtinimą, kad Sutarties II dalies 10.4 punkte įtvirtinta Sutarties I dalies „Pagrindinių sąlygų“ pakeitimo tvarka, įskaitant elektros energijos tarifo plano ir/arba elektros energijos kainos galiojimo pratęsimą ir ji nepažeidžia jo teisių.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Civilinio kodekso 6.185 straipsnio 1 dalį standartinėmis laikomos sąlygos, kurias bendram nevienkartiniam naudojimui iš anksto parengia viena šalis nederindama jų su kita šalimi ir kurios be derybų su kita šalimi taikomos sudaromose sutartyse. Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad individualiai neaptartomis laikomos sąlygos, kurių parengimui vartotojas negalėjo daryti įtakos, ypač, jeigu tokios sąlygos nustatytos iš anksto verslininko parengtoje standartinėje sutartyje. Individualiai aptartos yra tokios sąlygos, kurios įtraukiamos į sutartį aktyviai veikiant vartotojui, t. y. tokioms sąlygoms vartotojas realiai gali daryti įtaką, pavyzdžiui, reikalauti kurią nors sąlygą išbraukti ar įrašyti į sutartį naują sąlygą, keisti tam tikras sutarties sąlygas ir pan. Pažymėtina, kad sutarties sąlygų paaiškinimas vartotojui taip pat negali būti prilyginamas individualiam sutarties sąlygų aptarimui Civilinio kodekso prasme. Be to, pagal Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 4 dalį pareiga įrodyti, kad tam tikra sutarties sąlyga buvo aptarta individualiai, tenka verslininkui (šiuo atveju – UAB „Elektrum Lietuva“).

Taigi, įvertinus minimos sąlygos formuluotę, matyti, kad nagrinėjamu atveju yra įtvirtintas automatinis vartotojo patvirtinimas. Taip pat, matyti ir tai, kad Sutartis yra bendrovės parengta vienašališkai ir iš anksto bendram nevienkartiniam naudojimui, nesuteikiant vartotojui aktyviais veiksmais išreikšti savo patvirtinimo/nepatvirtinimo dėl šios Sutarties sąlygos. Atsižvelgiant į tai bei į aukščiau aptartą teisinį reglamentavimą, darytina išvada, kad Sutarties Bendrųjų sąlygų 10.5 punkte įtvirtinta sąlyga, įtvirtinanti automatinį vartotojo patvirtinimą, neatitinka minimo teisinio reglamentavimo bei tokiu būdu pažeidžia vartotojo teises ir interesus.

Komisija, vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 6 punktu, n u t a r i a :

1. Pripažinti, kad Sutarties Bendrųjų sąlygų 3.5, 4.1, 4.3, 4.4.3, 5.3.4, 5.3.11, 8.6, 9.5.1, 10.2.2, 10.4.1, 10.4.2, 10.5, 10.6 ir 10.7 punktų sąlygos atitinka Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 2 dalies bendrąjį vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijų, t. y. iš esmės pažeidžia sutarties šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą bei vartotojo teises ir interesus;

2. Pripažinti, kad Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.1.7 ir 7.2 punktų sąlygos atitinka Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 2 dalies 2 punkto sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijų, t. y. panaikina arba apriboja vartotojo teises, susijusias su pardavėju, paslaugų teikėju tuo atveju, kai pardavėjas ar paslaugų teikėjas visiškai ar iš dalies neįvykdo, ar netinkamai įvykdo bet kokius sutartyje numatytus įsipareigojimus;

3. Pripažinti, kad Sutarties Bendrųjų sąlygų 5.1.8 punkto sąlyga atitinka Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 2 dalies 16 punkto sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijų, t. y., vartotojas įpareigojamas įvykdyti visus įsipareigojimus verslininkui net ir tuo atveju, kai šis neįvykdo savųjų arba nevisiškai juos įvykdo.